

Spoločný poradca pre poľnohospodárov od

LAW FARM

FARMagazín

Jún 2011, číslo vydania: 09

TRANSFORMÁCIA

AKO ZÍSKAŤ ZISK?

DPL A ZRUŠENIE FNM

BUDÚCNOSŤ DRUŽSTIEV VAŠIMI OČAMI

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE O:

PREMENA DPL

ZMENA PODOBY DPL ZO ZAKNIHOVANEJ NA LISTINNÚ

www.dpl.sk

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE O:

PREMENA DPL

ZMENA PODOBY DPL ZO ZAKNIHOVANEJ NA LISTINNÚ

Čo na stránke zistíte:

- Čo je premena DPL?
- Čo vyrieši premena DPL?
- Ako prebieha premena DPL?
- Koľko stojí premena DPL?

Čo je premena DPL?

Čo vyrieši premena DPL?

Ako prebieha premena DPL?

Koľko stojí premena DPL?

Vzory dokumentov
k premene DPL

Pre ďalšie
informácie

Ako prebieha premena DPL?

Mlňnik zmeny podoby DPL	Trvanie (dni)	Predpokladaný dátum uskutočnenia
1. Začiatok procesu zmeny podoby DPL. Stav: Zaknihované DPL		5/10/2011
2. Zvolanie členskej schôdze	1	5/11/2011
3. Uznesenie členskej schôdze o zmene podoby DPL	15	5/26/2011
4. Uverejnenie oznámenia o zmene podoby	5	5/31/2011
5. Zrušenie ISIN v CDCP	30	6/30/2011
6. Zrušenie registra emitenta v CDCP	60	8/29/2011
7. Opatrenie o zmene podoby a oznaku práva na prevzatie	5	9/3/2011
8. Opatrenie o zmene podoby		9/3/2011

dpl.sk

ZADARMO:

**DOKUMENTY
K PREMENE DPL**

Túto web-stránku pre vás pripravila spoločnosť

Kto sa v lete nezapotí, ten sa v zime nenasytí.

Milí čitatelia FARMagazínu,

Čas letí. Letí tak rýchlo, že už je tu leto. Obdobie, venované dovolenkám a oddychu.

Zaslúžite si ich. Zaslúžite si však omnoho viac. Zaslúžite si na jeseň žať úspechy svojej práce.

Preto tak, ako vraví porekadlo v názve môjho príhovoru, ani v lete by sme nemali zaháľať.

My v LawFarm zaháľať určite nebudeme. Neprestajne, aj počas leta, vám budeme poskytovať naše služby a naďalej sa s Vami stretávať, v snahe pomôcť vám a uspokojiť vaše potreby.

Navyše, počas leta pre vás pripravujeme mnoho zaujímavých novínok, s ktorými sa už od septembra stretnete vo FARMagazíne. Nechajte sa prekvapiť.

A čo vy? Čo plánujete urobiť preto, aby ste seba a svojich blízkych, či kolegov, mohli v zime nasýtiť z dosiahnutých úspechov? Nepochybujem, že všetko čo bude vo vašich silách.

Týmto vydaním vám dávame podnet na zamyslenie. Co urobiť, aby bolo lepšie. Veď kedy je priestor sa poriadne zamyslieť nad svojou budúcnosťou, nad budúcnosťou družstva, ak nie v čase oddychu? Doprajte si ho.

Prajem Vám príjemný letný čas.

Mgr. Alexandra Mihók-Kvietková, MBA
Konateľ LawFarm, s.r.o.

Obsah vydania

Téma vydania 3

Názor odborníka 4-5

Spájame sily pre vás 6-7

Téma, ktorá vás zaujíma 8-9

Vaše problémy a ich riešenia 10-11

Biznis rubrika 12-13

Vaše otázky a naše odpovede 14

TÉMA VYDANIA:

Dokončenie transformácie

Čo znamená dokončenie transformácie? Čo prináša? Ako ovplyvňuje budúcnosť družstiev? Čo najviac zaujíma družstevníkov v tejto súvislosti? Ako môže do tohto procesu zasiahnuť štát? Aké riziká prináša jej nesprávny postup? To všetko sa dozviete v tomto vydaní FARMagazínu. Príjemné čítanie.

OTÁZKA PRE...

Soňa Ludvighová,

poľnohospodárska publicistka,
podpredsedníčka Klubu
poľnohospodárskych novinárov pri
Slovenskom syndikáte novinárov

Počas svojej 36-ročnej novinárskej praxe nazrela pod pokrievku poľnohospodárskeho družstevníctva. Sledovala vývoj jednotných roľníckych družstiev, ale aj ich transformáciu. Dospelá transformácia už do konca?

„Podstatná väčšina družstiev transformáciu ešte nedokončila. Aj keď splnili literu tzv. transformačného zákona č. 42 z roku 1992, či iných zákonov, ktoré ukazovali, ako sa majú premeniť jednotné roľnícke družstvá na družstvá vlastníkov. Vypočítali majetkové podiely, vydali Družstevné podielnícke listy, ale často sa členovia družstva nesprávajú ako skutoční vlastníci majetku. Majitelia DPL tiež na mnohých miestach nemôžu rozhodovať o svojom majetku. Poľnohospodárske družstevníctvo nenakladá dnes už síce s majetkom „všeľudovým“, majetok je identifikovaný. Ale trpí veľkou roztrieštenosťou vlastníctva. Tam kde začali rozhodovať a hlasovať podľa výšky hodnoty majetku, tam sa začína dať. Ale nič sa nedeje zo dňa na deň. Transformácia je proces. Niekde kratší, inde je to beh na dlhé trate. Je však najvyšší čas nasadnúť do rýchlika, ktorý fíči veľkou rýchlosťou.“

Prázdninová pauza

FARMagazín v lete dovolenkuje spolu s Vami. Na ďalšie vydanie sa môžete tešiť už v septembri 2011.

Kontakty na redakciu: Vydavateľ: LawFarm, s.r.o.
Sídlo/Poštová adresa redakcie: Štúrova 28, 040 01 Košice
Tel: 055 / 694 17 45, Fax: 055 / 623 03 64
E-mail: redakcia@lawfarm.info
Samostatne nepredajný.

Ako získať zisk?

Jeden má prácu, druhý zisk. Hovorí jedno príslovie. Samozrejme, že snaha patriť do druhej skupiny je prirodzená. V tomto čísle FARMagazínu, sa však budeme zaoberať otázkami rozdelenia zisku v družstve, pretože o práci nie je potrebné hovoriť, tej je potrebné sa iba poriadne venovať. S rozdelením zisku sa má vec trochu inak, je to totiž trochu zložitejšia téma, ako sa na prvý pohľad nezainteresovanému javí. Súvislosť s dokončením transformácie družstva je zrejmá - o rozdelení zisku družstva rozhodujú v konečnom dôsledku jeho vlastníci.

Zopakujme si na úvod, s čím ste sa mohli na stránkach FARMagazínu oboznámiť v minulosti: pre družstvo, ako právnu formu, nie je typické vytváranie zisku. Alebo inak povedané, družstvá nevznikajú a nejestvujú primárne kvôli dosiahnutiu zisku. Oveľa dôležitejšie sa z pohľadu právnej úpravy javí zabezpečovanie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb členov družstva. Áno, hovoríme o základných družstevných princípoch. Samozrejme, že družstvá sú účastníkmi iných obchodno-právnych vzťahov, ktoré ich koniec - koncov nútia zisk vytvárať, alebo sa o to aspoň snažiť. V nasledujúcich riadkoch budeme teda hovoriť o družstvách, ktoré vznikli kvôli podnikateľskému účelu. Keďže jedným zo znakov podnikania je dosahovanie zisku, povedzme si, čo všetko je potrebné urobiť preto, aby ťažko zarobené peniaze v podobe zisku skončili právoplatne na účte členov družstva (beďa ak by ich mali vracať!). Opýtali sme sa na to Daniela J. Kratkeho, právneho experta LawFarm.

Čo je potrebné urobiť preto, aby sa zisk družstva dostal k jeho členom?

V tejto súvislosti musím poznamenať, že člen družstva disponuje súborom základných a doplnkových povinností i práv. Ich výpočtom sa na tomto mieste nebudem zaoberať. Postačí konštatovanie, že na rozdiel od práv akcionárov akciovej spoločnosti, ktorí majú v repertoári svojich oprávnení aj zákonný nárok na podiel zo zisku spoločnosti, člen družstva takým právom priamo zo zákona nedisponuje.

Čo uvedený rozdiel v praxi znamená?

Skutočne veľa. V prípade družstva, ak sa jeho členovia majú podieľať na zisku, musí im byť dané právo najprv

priznané v stanovách družstva. Tento základný dokument družstva, ako povinnú zákonom predpokladanú súčasť, musí obsahovať úpravu spôsobu použitia zisku a úhrady prípadnej straty. Ak by sme sa pristavili pri úprave stanov akciovej spoločnosti, tie na rozdiel od stanov družstva musia upravovať len spôsob rozdelenia zisku nie jeho použitia, pretože je nesporné, že daný zisk sa delí medzi akcionárov spoločnosti. Druhý rozdiel spočíva aj v tom, že stanov družstva vzhľadom k novej absencii práva člena družstva podieľať sa na zisku, musia definovať, ako sa má vlastne s vytvoreným ziskom v družstve naložiť, čo sa s ním má udiť, načo všetko ho vlastne možno použiť. Uvedená úprava, resp. zásady použitia zisku, sú potom pre členskú schôdzu, rozhodujúcu o ďalšom využití zisku záväzná a členovia družstva sa od nich nemôžu odchýliť aj keby akokoľvek chceli.

Vráťme sa k podstate. Povedali ste doposiaľ, že členovi družstva neprislúcha priamo zo zákona právo participovať na zisku. Ak sa z neho chce predsa len potešiť, musí mu toto právo priznať najprv úprava stanov. Ak sa tak stane, čo nasleduje?

Ak teda stanov zakotvili medzi členské práva aj právo podieľať sa na zisku družstva, ďalej môžu, ale i nemusia definovať kľúč, podľa ktorého sa vypočíta podiel na zisku toho ktorého člena. Ak by teda stanov nešpecifikovali spôsob výpočtu podielu člena na zisku, namiesto absentujúcej úpravy by sa použila úprava zákonná, ktorá určuje jeho podiel podľa pomeru splateného vkladu (má sa na mysli základný a prípadne ďalší členský vklad) k splateným vkladom všetkých členov. Ďalšou význam-

nou možnosťou, v praxi však málo využívanou, ktorá bude zaujímať predovšetkým tých, ktorí proces transformácie družstva úspešne ukončili a stali sa majoritnými členmi (vlastníkmi družstva) je opcia (oprávnenie) pre členskú schôdzu v danom konkrétnom prípade rozhodnúť o spôsobe výpočtu podielu člena na zisku. Ide skutočne o významnú právomoc členskej schôdze. Členovia družstva, tak nielen získavajú právo rozhodnúť o tom, že zisk alebo jeho časť si rozdelia medzi sebou, ale zároveň si aj určia kľúč, podľa ktorého sa na danej výplate budú podieľať. A to už je vplyvná a významná kompetencia v rukách majoritného vlastníka družstva. Zákon v takomto prípade nedáva návod, ani neurčuje kritériá, podľa ktorých by mala členská schôdza v danej otázke rozhodovať. Jediným významným obmedzením, ktoré bude nevyhnutne dodržať, je súlad takéhoto rozhodnutia s dobrými mravmi a so zásadami poctivého obchodného styku. Kedy tak skutočne bude či nebude, je možné usúdiť len pri posúdení toho - ktorého uznesenia členskej schôdze. Všeobecný návod nejestvuje.

Zatiaľ sme si vysvetlili, kedy členovi družstva vznikne právo podieľať sa na zisku, ale aj to, kto o danom oprávnení rozhodne. Je k tomu potrebné k tomu ešte niečo dodať?

Vari by bolo vhodné ešte podotknúť, že o otázke rozdeľovania zisku medzi členov rozhoduje výlučne členská schôdza, pričom jej uvedená právomoc nie je prenositeľná, a to ani úpravou stanov (ako sa niekedy stáva) na iný orgán družstva. Preto budú v rozpore so zákonom, a teda neplatné tie úpravy stanov družstiev, ktoré vytvárajú rôzne fakultatívne fondy družstva (napr.

Daniel J. Kratky:

Právo rozhodnúť o rozdelení zisku družstva a jeho podmienkach, je významná kompetencia v rukách majoritného vlastníka družstva.

fond podielov na zisku), z ktorých sú následne (často rozhodnutím predstavenstva) vyplácané akési podiely na zisku členom družstva, podielnikom, zamestnancom alebo členom orgánov družstva.

Vráťme sa ale naspäť k otázke, čo vlastne predchádza tomu, keď členovia uplatňujú svoje právo riadiť družstvo a hlasujú o použití zisku?

Predovšetkým uvedme, že členská schôdza o rozdelení zisku medzi členov rozhoduje na základe návrhu predstavenstva družstva. Nie je a priori vylúčené, aby o zvolanie členskej schôdzy s bodom programu rozdelenie zisku, či úhrada straty, požiadala aj 1/3 členov družstva. Samotný návrh uznesenia k danému bodu by tak či onak muselo pripraviť predstavenstvo družstva. Jeho kompetenciu v danej veci nemôže prevziať iný orgán družstva, a to ani osobitnou úpravou stanov. Uvedený orgán, teda predstavenstvo, predkladá členskej schôdzy individuálnu účtovnú závierku a návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu strát. Pred predložením na rozhodnutie členskej schôdzy sa k predmetným návrhom uznesení musí vyjadriť predstavenstvu kontrolná komisia, a tá v rámci generálnej kontrolnej právomoci častokrát formuluje správu o návrhu predstavenstva, ktorú prednáša nielen predstavenstvu, ale i členskej schôdzy. Medzi práva kontrolnej komisie totiž patrí oprávnenie požiadať predstavenstvo o zaradenie konkrétneho bodu (napr. správa kontrolnej komisie k návrhu na rozdelenie zisku) na rokovanie členskej schôdzy. Býva praxou, že kontrolná komisia členskej schôdzy odporúča, prípadne neodporúča predmetné uznesenie predstavenstva schváliť. Uvedený postup však treba

odmietnuť. Zmyslom existencie kontrolnej komisie totiž nie je formulovať odporúčania o spôsobe výkonu hlasovacieho práva pre členov družstva, tá im má poskytnúť výlučne svoje kontrolné závery bez ďalšieho. V praxi sa tiež často stretávame so skutočnosťou, že členská schôdza danú správu kontrolnej komisie schvaľuje hlasovaním. S týmto postupom tiež nie je možné stotožniť sa. Správa kontrolnej komisie totiž nie je dokumentom, o ktorom by členská schôdza mohla a mala rozhodovať z hľadiska toho, či uvedenú správu schvaľuje alebo nie. Vo vzťahu k predmetnej správe, by členovia družstva mohli prijať akurát uznesenie, v ktorom konštatujú, že uvedenú správu vzali na vedomie, avšak aj o potrebe takéhoto uznesenia, by sme mohli viesť vecnú diskusiu.

Uvedli ste teda, že členská schôdza rozhoduje o rozdelení zisku medzi členov na základe predstavenstvom predloženej individuálnej účtovnej závierky a návrhu na rozdelenie zisku. Zákoná úprava však rozoznáva individuálnu riadnu účtovnú závierku, alebo mimoriadnu. Ktorá účtovná závierka sa má na mysli?

Výkladom môžeme dospieť k záveru, že podkladom pre rozdeľovanie zisku nemusí byť len riadna individuálna účtovná závierka zostavovaná k 31.12. kalendárneho roka, alebo k poslednému dňu hospodárskeho roka (ak sú uvedené obdobia odlišné), ale i mimoriadna účtovná závierka, zostavovaná v ostatných prípadoch uzavretia účtovných kníh. Je potrebné podotknúť, že legislatívne úpravy iných krajín spájajú rozhodovanie o rozdelení zisku výlučne so schvaľovaním riadnej, teda koncoročnej účtovnej závierky. Ďalšou skutočnosťou, ktorú je vhodné zobrať na zreteľ je lehota, do ktorej je družstvo povinné rozhodnúť o rozdelení zisku. V praxi prevláda i názor, že členská schôdza o rozdeľovaní zisku rozhoduje výlučne spolu s rozhodovaním o schválení riadnej individuálnej účtovnej závierky. Zákon nám pre potrebu schválenia riadnej individuálnej účtovnej závierky ukladá povinnosť rozhodnúť o nej najneskôr v lehote 6 mesiacov od uplynutia účtovného obdobia. Vo väčšine prípadov tomu bude do 31.6. kalendárneho roka. Avšak pre potrebu rozhodnutia o rozdelení zisku neukladá platná právna úprava žiadnu záväznú lehotu, a teda neprikazuje členom do kedy majú prijať stanovisko. Zákon síce na jednej strane ustanovuje, že o rozdelení zisku, ktorý sa má rozdeliť medzi členov, rozhoduje členská schôdza pri prerokovaní individuálnej účtovnej závierky, ale z uvedeného bezprostredne nevyplýva povinnosť členom družstva dané rozhodnutie prijať v

termíne do 31.6. O rozdelení zisku by sa tak či onak malo prijímať osobitné uznesenie, nezávislé od uznesenia o schválení/neschválení individuálnej účtovnej závierky. Aj v tejto súvislosti by som chcel podotknúť, že niektoré zahraničné právne úpravy zakotvujú pre predstavenstvo povinnosť predložiť členskej schôdzy na schválenie účtovnú závierku (máme na mysli riadnu) výlučne spolu s návrhom na rozdelenie zisku. Naša zákonná úprava o takejto povinnosti pre štatutárny orgán takto zreteľne nehovorí. Už z uvedeného vyplýva, že ak chce člen družstva právoplatne disponovať so svojou časťou zisku, musí byť splnených niekoľko zásadných podmienok.

Čo sa však udeje, ak tomu tak nebude? Čo ak stanovy neupravujú právo člena družstva podieľať sa na jeho zisku a napriek tomu členská schôdza o uvedenom rozhodne? Takýto prístup nie je ničím výnimočným...

Ak by sa podobná situácia stala v prípade akciovej spoločnosti, teda ak by podiel na zisku - dividendu akcionár obdržal neoprávnene (napr. ak by z účtovnej závierky vyplynula strata a nie zisk), zákon priamo chráni dobromyseľného akcionára a ustanovuje, že takto prijaté peniaze nie je akcionár povinný spoločnosti vracať. V prípade družstva takáto zákonná ochrana dobromyseľného člena chýba a na jeho postavenie nie je možné používať obdobné postavenie napr. akcionárov akciových spoločností. Preto v prípade, ak nie sú splnené zákonné požiadavky na platné rozdelenie zisku medzi členov, a napriek tomu k tomu dôjde, člen bude povinný vrátiť družstvu prijaté plnenie, a to spolu s úrokom. Inak sa tomu hovorí aj, že člen družstva sa bezdôvodne obohatil. To, že v takomto prípade došlo aj k chybe zo strany predstavenstva družstva, alebo aj kontrolnej komisie, ktoré zakladá ich zodpovednosť za škodu, je vec druhá.

Na záver:

Ak sme Vám pomohli vytvoriť si základný obraz o niektorých podmienkach pre platné rozdeľovanie zisku družstva, splnili sme účel tohto článku. Samozrejme si uvedomujeme, že uvedená problematika je podstatne rozsiahlejšia, ako sme mohli uviesť v týchto pár riadkoch. Preto nám neostáva nič iné, ako konštatovať: dobrá rada je vzácna, ešte vzácnejší sú tí, čo sa ňou riadia.

Okrúhly stôl: Dokončenie transformácie

V JEDNOTE JE SILA.

LawFarm pokračuje v spájaní síl s regionálnymi poľnohospodárskymi a potravinárskymi komorami, pre prospech poľnohospodárskych družstiev Slovenska. Tentoraz sa diskutovalo o problémoch poľnohospodárskych družstiev a možnostiach ich riešenia v Liptovskom Mikuláši. Podobne, ako na predchádzajúcom stretnutí so zástupcami poľnohospodárskych družstiev Trenčianskeho kraja, sa potvrdilo, že užitočných informácií je stále málo. Ale aj to, že dobrá rada sa dá vyvážiť zlatom. LawFarm v spolupráci s Liptovskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou (LPPK) pripravili pre členské družstvá okrúhly stôl na tému: dokončenie transformácie.

Liptovská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala 29.6.2011, v odbornej spolupráci s LawFarm, s.r.o., odborný seminár na tému: dokončenie transformácie družstiev. Na podujatí, ktoré sa uskutočnilo priamo v sídle LPPK, sa hovorilo o teórii družstevného práva, hlavne však o jeho reálnej aplikácii v praxi. Na tomto exkluzívnom stretnutí, uskutočnenom v úzkom kruhu zástupcov vybraných družstiev Liptova, odpovedal na otázky účastníkov osobne právny expert Daniel J. Kratky.

Po srdečnom privítaní a úvodných slovách zástupkyň organizátorov – riaditeľky LPPK Ing. Dany Flórovej a konateľky LawFarm Mgr. Alexandry Mihók - Kvietskovej, MBA, sa ujal slova Daniel J. Kratky.

Na úvod zdôraznil, že ak sa ktokoľvek chce posunúť dopredu, musí si najprv ujasniť, kde sa nachádza. Až potom mu bude jasné, kam má smerovať. A tak najprv viedol účastníkov seminára do histórie družstevníctva. Objasnil vznik a začiatky družstiev v 19. storočí. Dotkol sa kolektivizácie a vysvetlil im, čo sa v rámci transformácie v 90-tych rokoch minulého storočia udialo. Ale najmä to, prečo, sa to udialo, aký cieľ sa prijatím zákonov sledoval a aké následky tento proces vyvolal. Porovnal súčasnú vlastnícku štruktúru družstiev a obchodných spoločností. Keď objasnil, že vlastníctvo obchodných spoločností je už vykryštalizované, účastníci dávali najavo, že v družstvách to tak nie je, a že roztrieštenosť vlastníctva družstiev medzi členmi, vlastníckmi DPL a štátom, je stále aktuálnym negatívnym následkom doterajšej transformácie. Ďalšími sú aj nenaplnené očakávania, nemotivovaní členovia, či vnútorná nestabilita družstiev. Vo vzduchu visela otázka: Ako to však riešiť?

Daniel J. Kratky povedal, že existujú dve základné cesty, ktorými sa dnes môže družstvo uberať. Buď transformáciu nedokončí, alebo ju dokončí. Účastníci si uvedomovali, že tá prvá cesta, bez zmeny, môže byť čoskoro slepou uličkou. Zaujímala ich preto cesta druhá. Cesta zmeny, cesta dokončenia transformácie.

LIPTOVSKÁ
POLNOHOSPODÁRSKA
A POTRAVINÁRSKA
KOMORA

L A W
F A R M

Po vysvetlení, čo znamená dokončenie transformácie, oboznámil právny expert účastníkov s rozdielmi medzi hlasovacou väčšinou a vlastníckou väčšinou, aj so základnými cestami, ako ich možno dosiahnuť. Práve možným riešeniam súčasného stavu sa Daniel J. Kratky venoval v druhej časti prednášky. Účastníci mali veľa otázok a tak sa rozprúdila zaujímavá diskusia.

Zaujali však aj informácie o kompetenciách orgánov družstiev, stanovách, vyrovnacích podieloch a iných základných právnych otázkach. Veľký záujem však, ako obvykle, vyvolala

problematika družstevných podielnických listov, ktorým sa Daniel J. Kratky venoval v tretej časti prednášky.

Stretnutím za okrúhlym stolom mali účastníci možnosť získať komplexný pohľad na vnútorný stav väčšiny družstiev a možnosti jeho riešenia. Daniel J. Kratky sa družstevníkom intenzívne venoval niekoľko hodín. Účastníci sa tak dozvedeli presne to, čo bolo predmetom ich záujmu. Ich reakcie svedčia o spokojnosti, čo organizátorov teší a sú otvorení ďalšej spolupráci v prospech družstiev Liptova.

Tému „dokončenie transformácie“ objasnil Daniel J. Kratky.

Predstavenie LPPK Liptovský Mikuláš

Liptovská poľnohospodárska a potravinárska komora (LPPK) vznikla v roku 1992. Je zložkou Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, v rámci ktorej uplatňuje záujmy svojich členov pri tvorbe hospodárskej a sociálnej politiky a podporuje ich podnikanie, v záujme rozvoja poľnohospodárstva.

Členmi LPPK je 32 podnikov v okresoch Ružomberok a Liptovský Mikuláš. Po premenení na drobné to znamená: 24 poľnohospodárskych družstiev a súkromne hospodáriacich roľníkov, 3 veľké potravinárske podniky z Liptovského Mikuláša, 2 podniky služieb a jedna stredná škola polytechnická (bývalá poľnohospodárska škola).

Rozhodujúcim orgánom LPPK je valné zhromaždenie. LPPK má 5-členné

predstavenstvo a 3-člennú dozornú radu. Každý región má v orgánoch pomerne zastúpenie.

LPPK organizuje pre svojich členov mnoho aktivít, ktorými naplňa zmysel svojej existencie. Sú to najmä prednášky a školenia, ale i rôzne hodnotenia poľnohospodárskych podnikov. Jedným z nich je súťaž o najkrajší chotár, ktorého piaty ročník sa koná práve v roku 2011. LPPK sa v tejto súvislosti môže pochváliť tým, že pred dvoma rokmi sa víťazom celoslovenskej súťaže o Najkrajší chotár stal práve člen LPPK a dodnes sa drží na najvyšších miestach. To isté družstvo je víťazom súťaže v rámci liptovského regiónu už piaty rok. Okrem toho každú jar organizuje LPPK v skanzene obce Pribylina takzvanú „Ovčiariku nedelu“, kde sa prezentujú chovatelia oviec aj výrobcovia ovčích výrobkov. Nechýbajú tam súťaže o najlepší výrobok v

Predsedom LPPK je Ing. Miroslav Štefček, predseda PD Ludrová

rôznych kategóriách. V pribylinskom skanzene každú jeseň iniciuje LPPK dnes už populárne „Poďakovanie za úrodu“, kde vyhodnocujú najlepších chovateľov dojníc a pestovateľov plodín v rôznych kategóriách. Aktivity LPPK pre svojich členov sú teda nadštandardné, čo dokázala i organizovaním okrúhleho stola k dokončeniu transformácie, v spolupráci so spoločnosťou LawFarm.

Rozhovor s riaditeľkou LPPK Liptovský Mikuláš

Riaditeľkou LPPK je Ing. Dana Flórová. Boli sme zvedaví, ako hodnotí okruhly stôl v spolupráci s LawFarm o dokončení transformácie poľnohospodárskych družstiev. Bol pre účastníkov prínosom?

Podujatie hodnotím veľmi kladne. Obsahovalo množstvo zaujímavých informácií. Keďže doposiaľ mala družstvá liptovského regiónu v kompetencii moja kolegyňa zo Zväzu poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností, intenzívne som sa touto problematikou nezaoberala. Poľnohospodárske družstvá sa potrebujú pohnúť o stupienok ďalej, pretože tak, ako to odznelo v prednáške, sú na rázcestí a treba ich usmerniť. Aby sa vedeli správne rozhodnúť, musia mať veľké množstvo informácií. Tie na podujatí dostali. Ich reálny prínos musia posúdiť sami. Zatiaľ som stihla zistiť iba jednu reakciu, a tá bola kladná. Predseda družstva skonštatoval, že podujatie malo význam, lebo účastníci počuli niečo iné, ako doteraz, a urobil si obraz o tejto problematike.

Čo vás viedlo k tomu, že ste sa rozhodli organizovať v rámci LPPK takéto podujatie?

Dopočula som sa o LawFarm už z iných RPPK, napríklad od pani Mikulovej z RPPK Trenčín. Ona veľmi kladne hodnotila seminár, ktorý ste spoločne realizovali. Odporučila mi, aby som s vašou firmou pripravila pre naše členské subjekty takéto podujatie. Zorganizovať ho bol podľa mňa vynikajúci krok, čo potvrdili i reakcie účastníkov.

Ako hodnotíte prednášku pána Kratkeho a spoluprácu s LawFarm?

Podľa mňa patrí pán Kratky k veľmi dobrým prednášajúcim. Dokázal zaujať účastníkov, dovolil im vstupovať do prednášky a bol schopný okamžite reagovať na ich otázky. Mnohí prednášajúci to ani nedovolia a ani nevedia. Bolo cítiť, že pán Kratky má problematiku v malíčku. Kedykoľvek ho niekto osloví otázkou, vie na ňu odpovedať. Jeho prednes hodnotím ako veľmi dobrý. Čo sa týka spolupráce s LawFarm, stretávam sa s vami už druhý krát. Prvý krát sme sa stretli v roku 2009 na vašom podujatí na Táloch, kde som bola so zástupcami našej komory, s dvoma predsedami, a už vtedy ma téma zaujala. Ale nezískala som informácie ďalej. V tejto

Odporúčam ostatným RPPK spolupracovať s LawFarm. Naše družstvá sa potrebujú pohnúť ďalej a treba ich usmerniť.

problematike som sa dostala o nejaký ten krôčik ďalej až dnes.

Odporučili by ste zorganizovanie takéhoto podujatia s LawFarm aj kolegom z iných RPPK?

Samozrejme, odporúčam kolegom, aby takéto podujatie pripravili. Na riešenie problémov družstiev existuje totiž veľa ciest, ale treba si vybrať tú správnu. Musia mať preto informácie, na základe ktorých sa budú vedieť rozhodnúť.

Čo sa stane s DPL, ak sa napokon zruší Fond národného majetku?

V programových tézach súčasnej vlády sa vraví o zrušení Fondu národného majetku SR. Družstvá na Slovensku zaujíma, aký osud stihne ich majetok, do akých rúk a za akých podmienok sa dostane majetok, ktorý prevzal FNM prostredníctvom družstevných podielnických listov.

Iba si pripomeňme, že podľa novely zákona o cenných papieroch z roku 2009 (Zákon č. 160/2009 Z.z.) majú občania možnosť previesť bezodplatne na Fond národného majetku SR (FNM) cenné papiere, o ktorých si myslia, že nemajú žiadnu trhovú hodnotu. Cieľ zákonodarcov bol jasný – odbremeniť občanov od platenia poplatku. Centrálnemu depozitáru cenných papierov SR a.s. za vedenie účtu cenných papierov bez trhovej hodnoty, ktorý od 1. januára 2011 spoplatňuje všetky evidované majetkové účty, ak menovitý objem cenných papierov na jednom účte presahuje hodnotu 35 €. Novela zákona tak umožnila držiteľom osobitných cenných papierov, akými sú Družstevné podielnické listy (DPL), odovzdať ich Fondu, ak ich občania považujú za bezcenné papiere. Fond však v tejto súvislosti upozorňoval a upozorňuje, že každý vlastník cenného papiera, o ktorom si myslí, že nemá žiadnu hodnotu, by sa mal najprv presvedčiť, či sú tieto cenné papiere naozaj bezcenné a každý by sa mal rozhodovať slobodne.

Dezinformácie letia Slovenskom

Informácie o tom, koľko DPL sa ocitlo v majetku FNM sa rôznia. Keďže viaceré zdroje uvádzajú rozdielne počty, do verejnosti sa dostávajú aj rozdielne informácie o výške majetku v poľnohospodárskych družstvách, ktorý prevzatím „bezcenných“ DPL získal štát. Jediná informácia je rovnaká. A to tá, že štát má na základe vlastníctva prevzatých DPL majetok takmer v polovici poľnohospodárskych družstiev. No a pokiaľ ide o hodnotu majetku v družstvách, uvediem sumy iba z dvoch zdrojov, ktoré sú diametrálne odlišné. Jeden uvádza, že do konca roka 2010 dosiahla súhrnná hodnota DPL na účte FNM 107 miliónov (v slovenských korunách je to 3,222 miliardy). Iný zdroj uvádza, že hodnota majetku v družstvách, ktorý získal prostredníctvom DPL štát je vo výške 10,65 miliónov (320 miliónov slovenských korún). Všimli ste, že ide o rozdiel vo výške desať násobku sumy? Obidve tieto informácie sa objavili v médiách a podľa toho, kto ktorému médiu dôveruje, kalkuluje v úvahách o DPL s takou sumou, ktoré uverejnilo jeho médium. Nečudujem sa preto niektorým predsedom družstiev, že hádzu flintu do žita, pretože zrejme väčšina z nich si zafixovala tú vyššiu sumu (aspoň ju uvádzali v rozhovoroch so mnou), ktorá napovedá, že Fond má v držbe až tretinu (36%) zo súhrnnej menovitej hodnoty zaknihovaných DPL. Ibaže tá druhá suma, desaťnásobne nižšia hovorí

iba o 3 percentách. Teda o neporovnateľne nižšej menovitej hodnote majetku a prakticky mizivej. Pravda, nie vo všetkých družstvách, z ktorých má v držbe DPL, má dnes FNM majetok v rovnakej výške. Koľko DPL z ktorého družstva sa dostalo na FNM, o tom vie prakticky iba predstavenstvo družstva, poprípade užšie vedenie, ktoré si dalo tú námahu a preštudovalo si výpis s Centrálnemu depozitáru cenných papierov. V ňom na vlastné oči videli, koľko DPL sa dostalo do Fondu.

Kde je pravda?

V akej hodnote má teda Fond majetok v poľnohospodárskych družstvách? Ing. Marcela Halčíšakova zo Sekcie analýz, stratégie a kapitálového trhu Fondu národného majetku SR tvrdí: „Fond do 31.12.2010 previedol na svoj účet viac ako 320 tisíc Družstevných podielnických listov. Ak zoberieme do úvahy, že každý podielnický list bol vydaný a zaknihovaný v menovitej hodnote tisíc slovenských korún, tak je to 320 miliónov slovenských korún, čo v prepočte znamená 10,6 miliónov.“ Prečo teda došlo k diametrálne odlišným informáciám? Inžinierka Halčíšaková lakonicky odvetila: „Niektoré z týchto informácií sú aj na našej webovej stránke.“

Po ujasnení si faktov, ktoré sú rozhodujúce v úvahách o tom, čo bude s DPL, ak zanikne Fond národného majetku, alebo o tom, do akej miery môže štát na základe DPL, a či vôbec môže vstupovať do chodu poľnohospodárskych družstiev je jasné, že Fond je možno aj pri 3 percentách veľkým podielnikom. Ale zrejme ani v jednom družstve nie rozhodujúcim a nikomu tak nevyrazí dych. Za pozornosť však stojí to, kto a prečo využíva v informáciách nepravdivé a neoverené fakty. Žeby využívanie nepravdivých informácií vychádzalo z neznalosti problematiky? Alebo z problémov v preratúvaní, či zo zámeru vyhrotiť situáciu v poľnohospodárskych družstvách a navodiť paniku či podporiť obavy o budúcnosť poľnohospodárskych družstiev? Nech je to tak, či onak, dezinformácie stále putujú Slovenskom a neprispievajú k normálnym vzťahom tam, kde chcú pomôcť riešiť problémy s DPL.

Vieme teda už, koľko DPL previedli ich držiteľia na Fond v domnení, že ide o „bezcenné papiere“ a ich hodnota je nižšia, ako platby za účet v Centrálnom depozitári cenných papierov. Tí, ktorí previedli DPL na Fond národného majetku síce ušetrili na poplatkoch za vedenie účtu v Centrálnom depozitári cenných

papierov, ale či vôbec ušetrili, je otázne.

DPL sú súčasťou transformácie poľnohospodárskych družstiev

Poľnohospodárske družstvá vydali podľa zákona na dvakrát viac ako 10 a pol miliónov družstevných podielnických listov v celkovej menovitej hodnote takmer 350 miliónov (10 a pol miliardy slovenských korún). Ich vlastníckmi bola približne tretina Slovákov. Minulý čas je zámerný, pretože niektoré družstvá kúpili DPL od vlastníkov a DPL, v menovitej hodnote 3 percent všetkých zaknihovaných podielnických listov sa ocitli v majetku Fondu ako „bezcenný“ cenný papier. Menovitá hodnota majetku podielníka vychádzala z rozdelenia majetku družstiev na základe transformačného zákona začiatkom 90-tych rokov minulého storočia. Niektoré družstvá vydali DPL iba nečlenom družstiev na základe kolektivizovaného majetku z 50-tych rokov. Iné aj členom družstiev, pričom vychádzali z vypočítaného majetku za odpracované roky, alebo bola menovitá hodnota podielnických listov súčtom hodnoty kolektivizovaného majetku a majetku za odpracované roky. Emitovanie osobitných cenných papierov však samotnú transformáciu družstiev neukončilo. V podstate iba ukázalo, aká veľká je roztrieštenosť vlastníctva družstiev, pretože na jedno družstvo pripadala priemerne okolo 2000 DPL, a opäť v priemere, pripadalo na jedno družstvo približne 1 500 držiteľov DPL. A tak sa už pri predkladaní a schvaľovaní zákona, ktorý ukladal družstvám vydať DPL rávalo s tým, že roztrieštenosť vlastníctva družstiev sa zredukuje jak, že družstvá odkúpia podielnické listy od ich držiteľov. Niektorí tak začali aj konať a kupovať DPL. Za cenu, ktorá vyjadrovala rôznu výšku menovitej hodnoty podielnického listu. Najčastejšie za 10-15 percent hodnoty. Mnohí držiteľia DPL to považovali aj považujú za nefér hru zo strany družstiev. Dávali si to a dávajú si to do vzťahu s hospodárením družstva, o ktorom síce nemajú žiadne informácie, ale boli a sú presvedčení, že ak najmä po vstupe do EÚ dostávajú družstvá podporu, mali by mať viac peňazí na kúpu DPL. Za posledných 15 rokov som dostala na túto tému množstvo listov aj otázok, na ktoré som hľadala odpoveď v diskusiách na družstvách. Doteraz sa neviem zbaviť pocitu, že niektoré družstvá naozaj hrali so svojimi podielníkmi, ktorými držiteľia DPL sú - vabank. Mali otvorene hovoriť so svojimi podielníkmi o

reálnej ekonomickej situácii, ktorá je doteraz v mnohých družstvách neudržateľná.

Teda, na začiatku sa predpokladalo, že DPL kúpia družstvá. Mnohé sa však dostali do zlej, niektoré dokonca do katastrofálnej ekonomickej situácie. Niektoré družstvá považujú za zlý jav moment, že kúpou DPL sa tieto považujú za zrušené a nemôžu ich predať ďalej, ani svojim členom. Lenže, prečo by to ponúkali cudzím, ak sami nemajú peniaze? Mal by im niekto v družstve rozkazovať, pretože by mohol mať v rukách rozhodujúci podiel majetku? Mal by niekto iný rozhodovať o smerovaní družstva? Ale ak chcú družstvá rozhodovať o tom, ako ďalej, mali by pre to aj niečo urobiť. Prinajmenšaj otvorene komunikovať so svojimi podielníkmi a nepovažovať ich za niečo nesúrodé. A len tak mimochodom, cudzí by o DPL družstvá, ktoré žijú, zrejme ani nemali zújať. Možno iba v tom prípade, ak by chceli družstvo ovládnuť. Aj také javy sa udiali na Slovensku.

Vráťme sa však k tvrdeniu, že vydanie a existencia DPL je súčasťou transformácie. Prostredníctvom nich má družstvo konkrétnych vlastníkov majetku. Nie všetci si však uvedomujú, že by sa mali podieľať na rozhodovaní družstva napríklad tak, že sa stanú členmi družstva, nie všetky stanovby družstiev im to aj umožňujú. Alebo – ak to aj stanovby umožňujú, členovia družstva sú proti. V takejto situácii teda možno iba konštatovať, že DPL sú iba prostriedkom v transformácii družstiev, lebo aj keď došlo k momentu, že majetok v družstve má aj prostredníctvom DPL konkrétnych majiteľov, sú to iba papieroví majitelia, ktorí nemajú žiadne práva. Kým sa nenaplní tento samotný obsah transformácie vlastníckej majetku o ňom aj rozhodujú, nemožno zrejme hovoriť o nejakom dokončení transformácie družstiev. Optimalizácia vlastníckych vzťahov v družstvách je zrejme, po takmer 20-tich rokoch od začiatku transformácie, na programe dňa.

Sú všetky DPL, ktoré doteraz získal Fond národného majetku naozaj bezcenné?

Fond upozornil občanov, že je na ich slobodnom rozhodnutí, či považujú svoje cenné papiere, ktorých sú majiteľmi, za bezcenné. Ak si dajú manažéri poľnohospodárskych družstiev ruku na srdce, niektorí, nie je ich síce veľa, ale sú takí, by si mali otvorene priznať, že oleja do ohňa priliali aj sami. Viacerí držitelia DPL, ktorí ich ponúkali družstvám a chceli im ich predať sa sťažovali, že na takúto ponuku bola odpoveď zvláštna: „*Co chcete, keď DPL nemá žiadnu hodnotu, nedá sa s týmito cennými papiermi verejne obchodovať, a tak si ich zastrčte za klobúk.*“ Čudujete sa, že takýto podielníci sa chceli DPL zbaviť? Samozrejme, že sa to nedá zovšeobecňovať, aby sa neuražili tí manažéri, ktorí vystupujú vo vzťahu k držiteľom DPL korektne. Podľa našich čiastkových informácií, medzi tými, ktorí na Fond národného majetku previedli DPL sú aj občania, ktorí ich zdedili. Často ani družstvu, ktoré DPL vydalo, neoznámili zmenu majiteľa. Viacerí v domnení, že zdedené DPL nemajú trhovú hodnotu, sa ich chceli zbaviť. Využili teda ponuku štátu a previedli ich na Fond národného majetku. Keďže sa neinformovali v družstve, iní zase nemali k dispozícii informácie, aká je reálna hospodárska situácia družstva, ocitli sa vo Fonde aj také DPL, ktorých trhovú hodnotu je rovnaká, alebo dokonca aj vyššia, ako menovitá hodnota. Ale sú vinními iba držitelia DPL? Nemajú svoj diel viny, že sa tak udialo, aj družstvá? Komu-

Nad problematikou DPL sa zamyslela známa poľnohospodárska publicistka Soňa Ludvigová.

nikácia s množstvom podielnikov je zložitá, náročná a zatažujúca, ale v záujme udržania hospodárenia, ak to teda členovia družstva chcú, je mimoriadne potrebná a dôležitá. Je samozrejme, že teraz majú obavy, čo sa s DPL udeje. Najmä v situácii, keď sa hovorí o zrušení FNM. Aj keď smutné na tom všetkom je, že Fond národného majetku, ktorý má vo svojej náplni privatizáciu, vlastne časť majetku družstiev zoštátnil. Prostredníctvom občanov, od ktorých získal DPL.

V mútnych vodách sa najlepšie loví

Tým sa nezdržujú, že prevod DPL na Fond národného majetku je mútnou vodou. Skôr ide o to, že podielníci nemajú reálne informácie o chode a hospodárení družstva, a v takejto situácii sú vďační aj informáciám, akože „z prvej ruky“, že by mali previesť na FNM svoje DPL ako bezcenné, lebo družstvo sa blíži ku krachu a nebudú z DPL ani v budúcnosti nič mať a zbytočné je platiť za účet v Depozitári cenných papierov. Hovorí sa po Slovensku, že takúto informáciu podielnikom vraj vďačne poskytujú aj akýsi, alebo „kvázi“ poradcovia, ktorí majú záujem cez prípadnú kúpu DPL od FNM ovládnuť nejaké to družstvo. Preto vraj ani neporadia podielnikom, aby si sami zistili skutočnú reálnu hodnotu DPL, alebo ak chcete – trhovú hodnotu DPL. Určite sú takí, ale tento jav sa nedá vonkoncom zovšeobecňovať. Aj keď práve oni lovia v mútnych vodách. Lebo – nie sú to mútne vody, ak môžu svoju informáciu dezorientovať podielníka? Ten, ak nemá pravdivé informácie z družstva, je náchylný veriť dezinformáciám a previedol, alebo sa chystá previesť svoje DPL na FNM. Žiaľ, na Slovensku je to tak, že sa skôr uverí zmätočným informáciám, alebo dokonca dezinformáciám. Ak sú pre konkrétneho človeka prvými. Takže aj takéto pozadie má nadobúdanie podielníckych listov Fondom národného majetku, ktoré nie sú bezcenné. Mnohé z nich však majú trhovú hodnotu minimálne na polovicu menovitej hodnoty. Teda ani tieto DPL nie sú bezcenné. A ak niekto uviedol ich majiteľov do omylu, je to problém majiteľov, lebo sa mali informovať o reálnej hodnote. Ale je to aj problém, a dokonca hrubý omyl družstiev, ktoré zanedbali komunikáciu s podielníkmi.

Štát chce predovšetkým peniaze

Ak zoberieme do úvahy, že by zanikol Fond národného majetku SR, určite nikomu nedá nič zadarmo. Iba ak organizáciám štátnej správy. Existujú úvahy, že majetok fondu by mohol prejsť na Ministerstvo financií SR,

Ministerstvo hospodárstva SR, prípadne na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. To sú však len úvahy, ktoré zatiaľ nemajú opodstatnenie. Podľa informácií hovorkyne ministra hospodárstva Daniely Piřselovej, Fond tak skoro nezanikne. Aj keď sa minister financií Ivan Mikloš vlní koncom júla vyjadril, že hoci v programových tézach nie je dátumom definovaný zánik FNM, podľa neho by sa tak ale malo udiť k 1. januáru 2012.

Fond národného majetku, ako je známe, je právnickou osobou zriadenou v roku 1991 a zmyslom jeho existencie a teda aj hlavnou činnosťou je prevod štátneho majetku na neštátne subjekty. Teda ide o privatizáciu, alebo inak – odštátnenie. Podľa Daniely Piřselovej zrušenie činnosti Fondu komplikujú viaceré skutočnosti: „*Zrušenie Fondu komplikuje najmä to, že okrem majetkových podielov vo významných firmách s účasťou štátu spravuje aj minoritné podiely, ktoré treba pred zrušením činnosti Fondu usporiadať – odpredať, alebo previesť, a zatiaľ sa nepodarilo uzavrieť túto tému a rozhodnúť, ako to urobiť.*“

Minoritným podielmi sú pre Fond aj Družstevné podielnícké listy. Aj keď si to viacerí želajú, Fond ich určite nedaruje družstvám bez úplaty. Aj keď by si daktorí priali, že zaplatením aspoň poplatku za vedenie účtu v Centrálnom depozitári cenných papierov, by mohli DPL získať. Ale, bolo by to fér voči tým, ktorí kúpili DPL od ich držiteľov, hoci aj za 15 percent menovitej hodnoty? Fond by vyšiel v ústrety želaniam iba úzkej skupine poľnohospodárov, aj keď takmer polovici družstiev. Tým, že FNM získal Družstevné podielnícké listy, nadobudol zároveň právo nakladať s týmito osobitnými cennými papiermi, vrátane práva predať ich inej osobe za trhovú cenu. Aj keď sa doteraz prezídium FNM nerozhodlo, ako naloží so získanými DPL, s ich darovaním družstvám, či za spomínanú úplatu vo výške poplatku za účet v Depozitári cenných papierov, by sa zrejme mali družstvá rozlúčiť. Vonkoncom totiž nie je reálne, že by Fond uspokojil iba časť poľnohospodárskych družstiev. Veď všeobecne platia pre všetky rovnaké pravidlá.

Nie je ani pravdepodobné, že ak sa rozhodne FNM nakladať s DPL, že s nimi bude nakladať inak, ako s iným majetkom štátu. Ten sa snaží predať za najvyššiu ponuku. Ak teda dôjde k predaju DPL, tak zrejme najnižšou ponukou bude trhová a nie menovitá hodnota DPL. Pritom trhovú môže byť aj nižšia, ako menovitá, v závislosti od výsledkov hospodárenia družstva. V záujme Fondu bude, predať DPL za čo najvyššiu možnú sumu, za akú ich bude ochotný niekto kúpiť.

Obavy družstiev, čo sa môže udiť, dali do pohybu aktivity okolo podielníckych listov. Aj v záujme toho, aby sa na účet FNM nedostali ďalšie podielnícké listy. Tí šikovnejší sa chopili šance a ponúkajú držiteľom DPL ich odkúpenie za cenu vyššiu, ako je poplatok za vedenie účtu v Centrálnom depozitári cenných papierov. Iní zase premenili DPL na členské vklady a zrušili účty majiteľov DPL. Ďalší zase premieňajú tieto zaknihované osobitné cenné papiere na listinné, čím tiež môžu zrušiť dnes už spoplatnené účty DPL v Centrálnom depozitári cenných papierov. Dôležité je, že sa niečo deje a manažéri družstiev nečakajú, ako sa vyvinie situácia. Lebo na konci čakania by mohli byť nepríjemne prekvapení. Mimochodom, nečakajú niektorí už takmer 20 rokov?

Soňa Ludvigová

Stavať treba na pevných základoch

Dokončenie transformácie družstva je proces, spojený s investíciami časovými, finančnými aj ľudskými. Ak ste sa rozhodli ho podstúpiť, hľadíte správne do budúcnosti. Ak však má byť tento proces úspešný, a teda vaše investície vynaložené efektívne, musíte dbať aj na súčasnosť a minulosť. Stavať treba na pevných základoch.

V praxi družstiev sa stretávame s viacerými nedostatkami, ktoré značne komplikujú úspešné dokončenie transformácie. Ide o „nezdravé“ stavy, ktoré vyplývajú z minulých chýb. Väčšina z nich je odborníkmi „liečiteľná“. Treba to však urobiť včas, čo najskôr, optimálne ešte pred začiatkom procesu dokončovania transformácie. Skôr, ako zistíte, že to čo máte, vlastne nie je vaše, že to čím si myslíte, že ste, vlastne nie ste, že vašu energiu, čas a peniaze, ste vynaložili nadarmo a ešte z toho máte i komplikácie.

Zákon je zákon a vždy platí, že to, čo má právny nedostatok, je napadnuteľné. I vaša pozícia či vlastníctvo, ktoré ste postavili na nestabilných základoch. Čo ich môže spôsobiť?

CHYBA 1

NEPLATNE VYDANÉ DPL

Na prekvapenie mnohých, častou realitou je, že DPL vydali i družstvá, ktoré na to nemali zo zákona oprávnenie. Buď preto, že družstvo neprešlo transformačným procesom, alebo ak ním prešlo, nemalo vytvorené právne podmienky na vydanie DPL. Ide o významne negatívny právny stav, ktorý si mnohé družstvá neuvedomujú. Významným aj v iných ohľadoch, v súvislosti s dokončením transformácie, sa tento stav stáva ak si uvedomíme, že vlastníci DPL, družstvo, či jeho manažment, dlhodobo investujú finančné prostriedky do správy či nákupu de facto neexistujúcich majetkových hodnôt, do zdrapov papiera. Ak sa s takýmito neplatne vydanými DPL realizujú ďalšie právne procesy, ako napríklad zápočet na ďalší členský vklad, situácia sa o to viac komplikuje. Ďalší členský vklad je neplatný rovnako, ako neplatne boli vydané DPL. Aj dnes je preto dôležité, mať jasne právne podložené, že DPL boli v minulosti vydané v súlade so zákonom.

CHYBA 2

NEPLATNÝ MANDÁT

S neplatnosťou mandátu sa paradoxne stretávame práve v prípade toho najpovolanejšieho na vedenie družstva – predsedu predstavenstva, a to najmä v prípadoch, keď družstvá zakotvujú orgán predsedu družstva ako samostatný fakultatívny orgán do stanov. Väčšina družstiev totiž volí predsedu družstva, ktorého zároveň považujú za člena predstavenstva a jeho predsedu. Výsledkom tejto nesprávnej praxe je, že predseda družstva nie je členom predstavenstva družstva a ani jeho predsedom. To znamená, že takto vymenovaný predseda predstavenstva nesmie v rámci svojej kompetencie vykonávať nič z toho, čo má vo výlučnej právomoci predstavenstvo družstva či predseda predstavenstva. Takýto predseda nesmie obchodne viesť družstvo a vôbec nesmie družstvo riadiť. Jeho mandát je neplatný. Nie je štatutárom družstva. Preto aj v prípade, ak takáto osoba vykoná či vykonala úkon súvisiaci s dokončením transformácie, považuje sa za úkon neoprávnenej osoby. Ako by teda nebol vykonaný, čo môže spôsobiť krach celého procesu.

CHYBA 3

NEZÁKONNÉ PREVODY MAJETKU

V minulosti bolo zvykom delenie družstiev, či vznik nového družstva na troskách pôvodného. V týchto prípadoch sa previedol majetok medzi subjekty rôznymi spôsobmi, pri ktorých došlo nezriedka k

zneužívaniu interných informácií, predaju majetku za neobvykle nízku cenu, či dokonca k jeho bezodplatnému prevodu. Uvedené poškodenie pôvodného subjektu je relevantným dôvodom na právne napadnutie celého uskutočneného procesu, ktoré môže mať i trestnoprávne súvislosti. Preto aj v prípade, že sa aktíva družstva majú stať predmetom záujmu pri dokončení transformácie, je potrebné napraviť právny stav, ktorý je chybný od jeho začiatku.

CHYBA 4

NESTABILITA VNÚTORNÝCH PRÁVNÝCH POMEROV

Absencia právne perfektných stanov družstva či už z hľadiska určitosti a zrozumiteľnosti alebo rozporu so zákonom vytvára právnu neistotu na strane majoritného vlastníka. Družstvá často vo svojich stanovách vytvárajú napríklad fondy zo zisku, ktoré sú kreované v rozpore so

zákonom a potláčajú zabezpečovaciu funkciu fondov družstva. Ich kreovanie je neurčité a z toho dôvodu neplatné. Tento stav sa však netýka len fondov družstva, ale najmä iných základných predpokladov nespochybniteľnosti a neohroziteľnosti vlastníctva transformovaného družstva. V prvom rade treba mať pred dokončením procesu transformácie riadne a právne správne vykonanú úpravu vzniku a zániku členstva, výšky a splatnosti vyrovnacieho podielu, ďalšieho členského vkladu, či spôsob konania náhradnej členskej schôdze. Pretože konanie na základe neplatných stanov, ktoré viedlo k dokončeniu transformácie je na základe zlej úpravy stanov neplatné a z toho dôvodu môže byť vlastníctvo majority ohrozené. Stanovy sú ústavou družstva a preto treba mať na pamäti potrebu ich právnej nespochybniteľnosti.

CHYBA 5

NEPLATNÉ UZNESENIA ČLENSKEJ SCHÔDZE

Členská schôdza rozhoduje o zásadných otázkach, týkajúcich sa družstva. Často dochádza k chybe v rozhodovaní členskej schôdze nedodržaním pravidiel jej uznášaniaschopnosti. Tak, ako sme už niekoľkokrát upozornili, aby bolo uznesenie členskej schôdze platné zákon vyžaduje prítomnosť nadpolovičnej väčšiny členov družstva a súhlas väčšiny hlasov prítomných členov. Avšak i chyby súvisiace so zvaním, či priebehom členskej schôdze, môžu mať za následok neplatnosť jej rozhodnutí a právnu neistotu, ktorá komplikuje dokončenie transformácie družstva. A to nielen počas samotného procesu dokončovania transformácie, kde sú rozhodnutia členskej schôdze nevyhnutnosťou. Ale aj pred jeho začiatkom. Totiž v prípade, ak sú jednotlivé kroky dokončenia transformácie postavené na napadnuteľných minulých rozhodnutiach členskej schôdze, môže sa stať napadnuteľným celý ďalší proces.

CHYBA 6

NEZÁKONNÝ POSTUP PRI ZALOŽENÍ DRUŽSTVA

Zákon hovorí, akým spôsobom sa družstvo zakladá, s čím je potrebné sa vysporiadať pri ustanovujúcej schôdzi družstva a aké náležitosti majú mať stanovy družstva. Po dôkladných právnych analýzach môžeme konštatovať, že nie sú neobvyklé pochybenia v procese založenia družstva. Dôsledky tohto stavu, aj pri dokončovaní transformácie sú rozhodujúce. Právne chyby zakladajú možnosť vyhlásenia neplatnosti družstva a ohrozujú vlastníctvo majoritného vlastníka v transformovanom družstve.

CHYBA 7

NESÚLAD ZOZNAMOV SO SKUTOČNOSŤOU

Nesúlada so skutočnosťou sa týka najmä zoznamu členov družstva a zoznamu vlastníkov DPL družstva. Najväčší význam má v prípade, ak sa DPL vlastníka započítali na ďalší členský vklad a napriek tomu je vlastník ďalej evidovaný v zozname vlastníkov DPL. Nelogické, ale reálne. Pri takomto nesúlade, v prípade družstva, ktoré má v stanovách upravené hlasovanie podľa výšky majetkového podielu, môže dôjsť k situácii, kedy má člen prisúdené hlasy dvojmo. To môže značne zamiešať karty v procese dokončenia transformácie. Pri jeho realizácii je preto dôležité mať úplne jasno v zoznamoch osôb, ktoré majú podiel na majetku družstva a výškach ich podielov.

CHYBA 8

NEZÁKONNÁ LIMITÁCIA HLASOV

Limitácia hlasov sama o sebe je zákonná, nesmie však byť v rozpore s dobrými mravmi a zásadami obchodného styku. Družstvá, na rozdiel od obchodných spoločností, sa riadia princípom družstevnej demokracie, ktorá je spojená s hlasovacím kľúčom 1 člen = 1 hlas. Tá však nie je dogmou. Napríklad v prípade, keď družstvo vydalo DPL aj svojim členom, má povinnosť upraviť v stanovách systém hlasovania na hlasovanie podľa výšky majetkového podielu. Opačný prípad sa môže považovať za nezákonnú limitáciu hlasov členov družstva. Zákon prirodzene dáva priestor na odlišnú úpravu hlasovania v stanovách, avšak táto úprava musí byť jasná a nediskriminačná. V opačnom prípade ju nemožno považovať za zákonnú. Hlasovanie a jeho nenapadnuteľnosť má bezpochyby veľký význam pri procese dokončenia transformácie družstva, nakoľko je základom nenapadnuteľnosti uskutočnených rozhodnutí.

CHYBA 9

NEZÁKONNÉ LEHOTY NA SPLATENIE VYROVNACIEHO PODIELU

S vyrovnacím podielom sa spája aj jeho splatnosť. Zákon ju stanovuje, avšak pripúšťa aj odlišnú úpravu. Táto možnosť sa obvykle stáva kameňom úrazu. Družstvá vo svojich stanovách často upravujú splatnosť vyrovnacieho podielu stanovením neprimerane dlhých lehôt na jeho výplatu. Napríklad, výplatu

Na čo si treba dať pozor pri dokončovaní transformácie, objasnil JUDr. Bc. Lukáš Hraňo, právnik LawFarm, s.r.o.

vyrovnacieho podielu v lehote aj desiatich rokov odo dňa zániku členstva, je podľa súdnej judikatúry možné považovať za rozpornú s dobrými mravmi, a z toho dôvodu za neplatnú. V prípade, že v rámci procesu dokončenia transformácie sa ráta so znížením počtu členov formou zániku členstva, je potrebné dbať na to, aby družstvo nebolo ohrozené prípadným súdnymi spormi zo strany bývalých členov družstva.

CHYBA 10

NEPLATNÉ PREMENY DPL NA DČV

Na to, aby v družstve mohol vzniknúť ďalší členský vklad, musí byť otázka ďalšieho členského vkladu upravená v stanovách družstva. Nezriedka sa stáva, že stanovy družstva tento inštitút neobsahujú a členovia realizujú ďalší členský vklad. Ide o závažnú právnu chybu, ktorej dôsledkom je neexistencia ďalšieho členského vkladu. Stanovami určený postup musí byť zároveň v súlade so zákonom, musí byť dostatočne jasný a určitý, inak opäť hrozí, že bude neplatný. Tento fakt má pri dokončovaní transformácie veľký význam.

PRE ODSTRÁNENIE CHÝB SA OBRÁŤTE NA ODBORNÍKOV

Aká je budúcnosť družstiev?

V minulom vydaní FARMagazínu, sme sa pýtali dvoch známych ekonómov, ako by malo a nemalo vyzeráť poľnohospodárske družstvo o 5 rokov. Tentoraz sme položili tú istú otázku dvom predsedom družstiev. Máte tak možnosť porovnať teóriu s praxou. Opäť nás zaujímal ich názor na pozitívne, ale aj negatívne scenáre možného vývoja družstevníctva. V čom vidia predsedovia základ dobrej budúcnosti družstiev? A čo sa môže podľa nich stať, ak tieto základy družstvá nepostavia?

Ako by malo a nemalo vyzeráť družstvo o 5 rokov?

Ing. Pavol Panák - Predseda AGROFIN, poľnohospodárske družstvo so sídlom v Dolnom Hričove

Správnu cestu vidí v dokončení transformácie, získaní majority manažmentom družstva, nastavení správneho výrobného a predajného procesu a v usporiadaní vzťahov k pôde.

Dobrá cesta:

„Základom by malo byť najmä dokončenie transformačného procesu družstva a následné získanie rozhodovacej právomoci. Pokračovať by to malo získaním majority majetku pre manažment družstva. Tým, že bude majetok vo vlastníctve manažmentu, tak by mal získať maximálnu zodpovednosť za vlastné rozhodnutia. Ak ju získa, nadväzne na to by mal nastaviť správny výrobný program so spracovaním vlastnej produkcie a jej odbyt cez spoločné odbytové podniky alebo vlastné predaje. Ďalším krokom by malo byť zosúladenie výrobného programu s dotačnými pravidlami po roku 2013, a to tak, aby sa podnik špecializoval len na takú výrobu, ktorá sa v danej oblasti ekonomicky opláti. A jedným z najdôležitejších bodov bude usporiadanie pôdy pod areálmi družstiev a postupná snaha dlhodobo prenajať užívanú pôdu a podľa ekonomických možností ju postupne odkupovať. V tejto súvislosti majú podľa mňa najväčšiu perspektívu menšie a dynamické podniky - od 500 do 1500 hektárov pôdy.“

Zlá cesta:

„Najhoršie je neurobiť nič a čakať na svoj postupný zánik a robiť všetko tak, ako doteraz. Platí jasná zásada - kto neurobí nič, neprežije.“

Ing. Jozef Macháč - Predseda Poľnohospodárske družstvo Kálnica

Lepšiu budúcnosť družstiev vidí v konkrétnom väčšinovom vlastníkovi družstva a nastavení výroby.

Dobrá cesta:

„Základom je, že každé družstvo musí mať konkrétneho vlastníka. Nieкого, kto ho riadi, a kto sa k nemu podľa toho, ako ho riadi, bude aj chovať. Pokiaľ to bude tak, že patrí všetkým, a nikomu, nemôže to fungovať. Či sa nám to páči, alebo nie, dôležité je vlastníctvo družstva. Optimistickým výhľadom by bolo, keby malo družstvo približne 10-tisíc hektárov. Chápem však, že pri štruktúre, v ktorej sa väčšina družstiev nachádza a pri tých rozdrobeniach, bude optimistický stav okolo 700 až 800 hektárov. Určite o päť rokov bude aj zopár takých vlastníkov, ktorí dosiahnu spomínaných 10-tisíc hektárov. Ale nebude ich veľa. Zameranie nastavuje podmienky. Je jasné, že živočíšna výroba bude dominovať v horských oblastiach. Naopak, na juhu to bude najmä dorábanie obilnín, technických plodín a kukurice. Nie je možné, aby sa všetci venovali všetkému. Prostredie poľnohospodárov núti určiť si konkrétne zameranie, a nebude to inak ani o päť rokov. Zameranie tiež bude závisieť od podmienok počasia. O päť rokov by už mali mať firmy usporiadané vlastnícke vzťahy. Je to dôležité nielen pre ich rozvoj, ale aj pre ich prežitie. Niektoré z nich sú už na takej úrovni, že sa riadia jasnými princípmi. Ale tí, ktorí to rešpektovať nebudú, budú mať smolu. Sociálne cítenie musí ísť trošku bokom.“

Zlá cesta:

„Smerovanie je jednoduché - ak majitelia družstiev neprijmú rúzne opatrenia a nevyčistia vlastnícke vzťahy, také družstvá skončia. A to je dosť veľká rana. Západný trh potom túto pôdu kúpi, a bude na nej rozvíjať svoje činnosti. Ďalším problémom je, že slovenský národ je zväčša chudobnejší. Keď budú ľuďom chýbať peniaze, tak aj nechtiac budú musieť predať svoju pôdu, lebo dostanú lákavé ponuky. A predajú ju s pokojným svedomím. Je to dosť pesimistické.“

VAŠE OTÁZKY A NAŠE ODPOVEDE:

Témy, súvisiace s dokončením transformácie, sú častým predmetom otázok, ktoré adresujete redakcii FARMagazínu. Ani sa nečudujeme, pretože medzi družstevníkmi vyvoláva táto téma veľa nejasností. Vybrali sme niektoré vaše otázky a prikladáme k nim aj odpovede JUDr. Bronislavy Kubišovej.

Radí Vám
JUDr. Bronislava Kubišová,
právnik LawFarm, s.r.o.

OTÁZKA:

Ak sme v našom družstve vydali DPL aj pre členov, musia mať viac hlasov pri hlasovaní na členskej schôdzi?

ODPOVEĎ:

V zmysle Transformačného zákona mohlo družstvo vydať podielnické listy aj tým oprávneným osobám, ktoré sú jeho členmi. Vydávanie DPL aj pre členov však družstvo muselo upraviť aj v stanovách. Ak družstvo vydalo podielnické listy aj svojim členom, potom majú členovia zo zákona, ktorí sú aj podielníkmi, právo na viac hlasov pri hlasovaní na členskej schôdzi. Počet hlasov by malo byť úmerné výške menovitej hodnoty ich podielnických listov. Oproti tomuto zákonnému právu členov podielnikov, stojí zákonná povinnosť družstva, vykonať tak.

OTÁZKA:

Keď ponúknem družstvu svoje DPL na odkúpenie, musia ich odo mňa kúpiť alebo môžu aj odmietnuť? Zdedil som DPL, ale v družstve mi nechcú dať ani podiel ani peniaze za ne.

ODPOVEĎ:

Družstvo môže odkúpiť podielnický list, ktorý vydalo. Je to jeho zákonná možnosť, ktorú môže využiť v prípade, že mu podielnik ponúkne podielnický list na predaj – na spätné odkúpenie. Nie je povinnosť družstva, kúpiť naspäť podielnický list. Ak sa družstvo rozhodne podielnický list kúpiť, predmetné podielnické listy sa považujú za zrušené. Tieto údaje musí družstvo bezodkladne oznámiť centrálnemu depozitárovi, aby sa zaregistrovali potrebné zmeny v emisii. Centrálny depozitár vykoná na základe oznámenia družstva potrebné zmeny v registri emitenta t.j. družstva a takisto zabezpečí vykonanie zmien na účtoch majiteľov cenných papierov u podielnikov, ktorí podielnické listy predali.

OTÁZKA:

Nakupoval som DPL. Mám teda väčšinu družstva a som spoluvlastníkom? Vo vašom časopise ste písali, že to nie je tak a že treba vykonať ďalšie kroky, ak keď chce niekto podiel na družstve cez DPL.

ODPOVEĎ:

V praxi sa často stretávame s názormi laickej verejnosti, že člen družstva nakúpil podielnické listy a považuje sa za majiteľa družstva. Nie je tomu tak. Podielnické listy sú vhodným nástrojom na posilnenie pozície, ale nie je to jediný nástroj, a je dokonca rizikový a častokrát aj drahý. Pokiaľ sa niekto rozhodne uvedené procesy, ako je aj výkup podielnických listov realizovať, mal by to konzultovať s odborníkom, ktorý vie identifikovať všetky riziká a vie odporučiť taký

postup, aby bol právne v súlade so zákonom, a aby nedošlo na strane člena družstva alebo družstva samotného k vzniku škody.

Druhou dôležitou skutočnosťou je fakt, že výkup podielnických listov a vlastnícka pozícia nemajú priamu súvislosť a teda realizovať výkup s cieľom získať silnejšiu pozíciu v družstve nie je efektívne, pokiaľ sa proces nekombinuje s ďalšími právnymi nástrojmi dotýkajúcimi sa hlasovacej a vlastníckej pozície v družstve.

V družstvách, kde sa prelomila už zásada hlasovania na členskej schôdzi, jeden člen jeden hlas, môžu podielnické listy ovplyvniť počet hlasov ich vlastníka (člena, ktorý je súčasne podielnikom družstva). Stretli sme sa však už aj so snahou družstiev, limitovať práve tieto hlasovacie pozície, zakotvením zásady limitácie maximálneho počtu hlasov jedného člena do stanov. Takéto ustanovenie stanov môže byť aj absolútne neplatné a aj v takomto prípade je nevyhnutné, poradiť sa o správnej úprave otázok hlasovania na najvyššom orgáne v družstve, s odborníkmi na družstevné právo.

V praxi sa často zamieňa hlasovacia a majetková pozícia v družstve. Vlastník podielnických listov, ktorý je v družstve členom si mylne myslí, že tým, že nakúpil podielnické listy, sa stal aj majiteľom družstva. Je to nesprávna domnienka. Na to aby ovplyvnili podielnické listy aj majetkové postavenie člena síce právne nástroje existujú, aj sa veľmi efektívne a úspešne využívajú, ale zďaleka nestačí len nakúpiť a ďalšie kroky nerealizovať.

Sme tu pre Vás.

**Vaše otázky nám posielajte aj naďalej
na redakcia@lawfarm.info.**

LAW
FARM

JESENNÉ NOVINKY

Rozvíjame sa spolu s vami. Uspokojujeme vaše potreby. Zdokonaľujeme naše aktivity. Robíme to pre vás.

NOVÁ TVÁR LAW FARM ... už na jeseň 2011

FARMagazín

- **Nový vzhľad**
- **Známe tváre**
- **Zaujímavé rubriky**

www.lawfarm.info

- **Nový vizuál**
- **Interaktívny obsah**
- **Množstvo informácií**

FARMFÓRUM REGIÓN

- **Nové témy**
- **Aktívny prístup**
- **Exkluzívny obsah**

VÁŽIME SI VÁŠ NÁZOR. CHCEME HO VZIAŤ DO ÚVAHY.

Do 15.8.2011 nám môžete zasielať svoje námety a požiadavky k obsahu, témam či vzhľadu:
1) časopisu FARMagazín, 2) webovej stránky LawFarm, 3) podujatia FARMFÓRUM REGIÓN.

ČOMU CHCETE, ABY SME SA VENOVALI? AKÉ INFORMÁCIE POTREBUJETE?

Kontakt na doručovanie námetov: Tel: 055/694 17 45, E-mail: office@lawfarm.info.

VYRIEŠIME SPOĽAHLIVO ZA VÁS

poradenstvo k DPL, prevody DPL, prechody DPL,
zmeny podoby DPL, využitie DPL, zánik DPL

L A W F A R M

Spoľahlivé riešenia

LawFarm, s.r.o., Štúrova 28, Košice, Slovenská republika
T: 055 / 694 1745, E: office@lawfarm.info
W: www.lawfarm.info

Člen
skupiny

KRATKY GLOBAL TRUST

PREMENA DPL A-Z

VÁM PRINÁŠA:

Exkluzívny bonus

v hodnote 1000 Eur*

VŠETKY DPL ZDARMA!

BEZPLATNÉ DODANIE ŠPECIÁLNYCH LISTINNÝCH DPL S OCHRANNÝMI PRVKAMI!

Pre všetkých vlastníkov DPL, podľa potrieb Vášho družstva, vrátane UV lampy pre kontrolu originality DPL Vášho družstva.

Pri premene DPL teraz ušetríte 1,72 Eur za každý DPL!

PONUKA PLATÍ DO 31. 7. 2011

Pre využitie exkluzívneho bonusu a bližšie informácie:

Kontaktujte obchodného riaditeľa LawFarm - Mgr. Miroslav Kopas (Mob.: 0917 925 853, kopas@lawfarm.info) alebo kanceláriu LawFarm (T. č.: 055 / 694 17 45, office@lawfarm.info)